

Praga se še ne poda

Sedanje vodstvo Komunistične partije z Dubčkom na čelu se vztrajno upira Moskovski naklonjenim konservativcem.

PRAGA, ČSR. — Politično in upravno vodstvo Češkoslovaške, ki ga predstavljajo Dubček in njegovi, je te dni v hudi stiski. Napetost med zagovorniki Moskve, ki jih ta očitno in trdno podpira, ter med Dubčkom in tovariši je nevarno narasla. Vzhodnonemško, poljsko in sovjetsko časopisje je v zadnjih dneh ponovno ostro napadlo notranje razmere na Češkoslovaškem, prav posebno češkoslovaško časopisje, radio in televizijo.

Moskovska "Pravda" je v ponedeljek na dolgo razpravljala o položaju v ČSR, kjer da so "reakcionarne sile" še vedno na "akcijske sile" uveljavljale, da onemogočijo uveljavljanje načel leninizma in marksizma, in podžigajo "sovražstvo proti sovjetskemu ljudstvu". Pravda posebno opozarja na nagrade, ki so jih dobili v Pilsnu tisti, ki so skrbeli tam v prvih dneh sovjetske zasedbe za ilegalne radio-oddaje, in zlate medalje, ki jih je dalo mesto Brno tistim, ki so tam skrbeli za oddaje ilegalne radio postaje. Sovjetski list se jezi, da pravna komisija Komunistične partije ČSR k vsemu temu molči. "Pravda" navaja vrsto listov, ki jim očita "protisocialistične" in "protisovjetske napade", prav tako tudi seveda radio in televizijske oddaje.

Med tem se vodstvo KP z Dubčkom na čelu pripravlja na zasedanje Centralnega komiteta KP ČSR, ki je določen za 13. november. Na vsak način hoče na tem zasedanju prevladati in ne dovoliti po Moskvi podpiranim konservativcem, da bi prevzeli vodstvo KP ČSR. O taki nevarnosti razpravljajo javno in opozarjajo na možnost, da si pridobi vodstvo KP zaupanje Moskve in podpora domače javnosti.

Posredovanje v Nigeriji
ADIS ABABA, Abes. — Cesar Haile Selasije se znova pripravlja na posredovanje v vojskovanju med Nigerijo in Biafro. V preteklosti so trije poskusi posredovanja propadli in Organizacija afriške edinosti je v Alžiriji na svojem zadnjem zborovanju v septembru pozvala upornike v Nigeriji, naj priznajo edinost in se z vlado v Lagosu pogovore o končanju sovražnosti.

Ko se je v zadnjih tednih položaj na bojišču spremenil v korist Biafre, ki je začela dobivati večje količine vojnih potrebščin, je očitno, da vojne ne bo konec, kot je napovedala vlada v Lagosu. Tako se je Organizacija afriške edinosti odločila znova za posredovanje.

Poročila trdijo, da sta obe strani pokazali zanimanje za to namero OAE. Nekateri v OAE upajo, da utegne sedanji poskus posredovanja biti uspešnejši od preteklih treh.

Deževno in milo. Najvišja temperatura okoli 54.

RAIN
Vremenski prerok pravi:

Strašna povodenj v Italiji

VERCELLI, It. — Včeraj je končno posijalo sonce in končalo 84 ur dežja, ki je povzročil poplave, ki so napravile ogromno škodo in zahtevale preko sto človeških življenj. Naraslo vodovje je rušilo mostove, podiralo jezove in poplavilo cele vasi.

Predsednik vlade G. Leoni je področje nesreče osebno obiskal in poskrbel za čim hitrejšo vladno pomoč. Armada je že od vsega začetka bila na mestu in reševala ljudi s poplavljenega ozemlja s čolni in s helikopterji ter oskrbovala odrezane od središč s hrano in zdravili.

Najhujeje je prizadeto področje severovzhodno od Turina v pokrajini Vercelli, središču volnene tekstilne industrije in obsežnih rižnih polj. Celoten obseg nesreče in škode ni bilo še niti mogoče dognati. Boje se, da utegne biti škoda večja kot je bila pred dvema leti, ko je narasla Arno poplavljal Firence in je voda preplavila Benetke. V Benetkah je voda na trgu sv. Marka stala tokrat nad 3 čevlje visoko.

Kambodžanski princ Sihanuk se je oglasil!

WASHINGTON, D.C. — Kambodžanski princ Sihanuk ni zadnja leta zamudil nobene prilike, da se ne bi znašal nad Ameriko. Konec bombardiranja v Severnem Vietnamu je nanj tako delovalo, da se je čisto spremenil. Dočim prej ni mogel trpeti Amerikancev v Kambodži, je sedaj dovolil 40 ameriškim časnikařem, da lahko za 14 dni obiščejo Kambodžo in vidiijo, kako dežela praznuje 15-letnico svoje svobode.

Časnikarje je prišel sam pozdravit na letališče in imel takrat dolgo tiskovno konferenco, ki je v njej povedal par značilnih stvari. Ni mu po volji, da bi se ameriške čete takoj umaknile iz jugovzhodne Azije, kajti sedaj so tu ustvarile "ravnovesje sil" in preprečile "kitajski pritisk" na južno Azijo." Priznal je tudi, da se vietnamske čete nahajajo v Kambodži. Tako mu je sedaj navzočnost ameriških čet dobrodošla! Še pred kratkim je pa na vse pretege psoval in rovaril proti njim.

Saigonska vlada in pariški pregovori za premirje v Vietnamu

CLEVELAND, O. — Trajalo je dolge tedne, da je Ho Či Minh pristal na ameriško zahtevo, da se saigonska vlada sme udeleževati razgovorov na pariški konferenci. Ameriški diplomati so postopali pravilno, da niso te komunistične koncesije obesili na veliki zvon. Ako bi jo bili, bi bili danes v veliki zadregi, dočim bi se rdeči diplomati v Hanoju smejali. Naši diplomati so namreč postavili to zahtevo zato, da varujejo ravnopravnost obeh Vietnamov: kjer je zastopan Severni Vietnam, naj bo tudi Južni. Kjer sedi vietnamska OF, naj sedi tudi vietnamska vlada! Ta račun je bil očitno narejen brez krčmarja. Krčmar t.j. saigonska vlada ni zadovoljna z ameriškim stališčem in stavi še svoje pogoje za svojo prisotnost v Parizu, ki jih seveda vlada v Hanoju ne bo sprejela.

Nashe državno tajništvo je saigonski odpor pričakovalo, da bo pa odpor dobil tako ostro obliko, tega pa ni mislilo. Saj je saigonska vlada izjavi-

Husejin je upor strl

V Jordaniji so se uprli palestinski komandosi, toda kralju zveste čete so upor zlomile.

AMAN, Jord. — Kralju zveste čete, predvsem beduini, so v ponedeljek po več urah bojov strle upor, ki so ga pripravili palestinski komandosi pod vodstvom bivšega sirijskega majorja Taher Dablana. Kralj Husejin je stvaren človek in ve, da s svojimi silami in s palestinskimi komandosi ne more osvoboditi ozemlja, ki so mu ga vzeli lani Izraelci in ga drže zasedene. Zato se pripravljajo, da bi to ozemlje osvobodil po politični poti s pogajanjmi z Izraelom, če treba tudi z neposrednimi razgovori.

Taka pot ni všeč palestinskim komandosom, pa tudi ne bolj bojoviti in manj stvarni vladi v Damasku. Palestinski komandosi, gverilske oborožene sile, ki jih sestavljajo palestinski begunci, podpirajo pa razne arabske države, imajo svoja važna oporišča v Jordaniji. Tam jih je koli 12.000. S teh oporišč stalno vpadajo preko reke Jordana v oni del nekdanje Jordanije, ki je pod izraelsko zasedbo. To povzroča stalno napetost med Izraelom in Jordanijo. Kralj Husejin hoče nastope gverilcev omejiti, da bi pripravil tla za razgovore z Izraelom.

Kraljevo zaviranje delovanja arabskih gverilcev je bilo le povod za upor, vzroki zanj so v nejevolji levičarsko usmerjene Sirije in Egipta proti zahodno usmerjenemu kralju Jordanije. Kralj Husejin je skupino, ki je upor začela, preko radia obdolžil, da je glavni del svojih naporov posvečala p o d k o pavanju njegove države in le manjši boju proti Izraelu.

V bojih zvezanih z uporom je bilo na obeh straneh vsaj 16 mrtvih in okoli 40 ranjenih, kot je poročal radio Damask, v glavnem mestu Jordanije, kjer je do upora prišlo in kjer so se boji med uporniki in kralju zvestimi četami vršili, ni bilo o žrtvah izdano nobeno poročilo.

Saigonska vlada in pariški pregovori za premirje v Vietnamu

la, da je ne bo na razgovorih v Parizu, dokler njeni pogoji ne bodo izpolnjeni. S tem se je kar sama obsodila v odsotnost in pozabila na znani izrek francoskega zunanjega ministra Brianda iz prve svetovne vojne: "Odsotni nimajo nikoli prav." S tem izrekom je Briand pokopal še zadnje upe habsburške dinastije na madžarski prestol.

Saigonski vladi bo torej odsotnost le škodovala, ameriški diplomaciji pa morda celo koristila. Ameriški diplomati bodo namreč v odsotnosti saigonske delegacije lahko obravnavali na sejah predmete, ki se tičejo kar naravnost saigonske uprave. Naravno bo, da bodo potiskali prav te predmete na dnevni red. Komunistični diplomati bodo imeli ravno nasproten interes: radi bi dosegli sporazum v takih vprašanjih, ki bi pri njihovem obravnavanju sitnirali saigonski delegatje. Tako bo naša delegacija zmeraj v škripcih in ne bo mogla tako svobodno menjati svoje taktike kot jo je do sedaj.

Nixon vodi, toda še ni gotov zmage

V skupščini ZN splošna debata še ni končana

ZDRUŽENI NARODI, N.Y. — Obrednik ZN zahteva, da preide generalna skupščina v začetku svojega rednega zasedanja takoj po končanih uvodnih formalnostih v "generalno debato". Ta debata je rezervirana za voditelje posameznih delegacij, da lahko svetu razložijo zunanjo politiko svoje dežele.

Takih voditeljev je teoretično kar 125. Seveda se vsi ne oglašajo k debati. Kar se jih pa, so zgovorni in ne znajo varčevati s časom, zato generalna debata ne traja, kot bi bilo treba, le 4 tedne, ampak mnogo dalje. Letos še ni na primer končana, tedni so pa potekli.

Debata normalno ne odkriva ničesar novega, opozarja pa na stare nerešene zadeve v mednarodni politiki. Argentina hoče na primer še zmeraj otočje Falkland, Venezuela se noče odpovedati dobri tretjini zemlje republike Gvajana, Španija hoče dobiti Gibraltar, Pakistan se jezi na plebiscit iz l. 1947, ki je prisodil pleme ali narod Pachtunov Pakistanu. Delegacijam ZN so vse tožbe znane že iz prejšnjih let, zato jim ne pripisujejo nobenih nevarnih posledic.

Kot s Kino pred 20 leti?

SAIGON, J. Viet. — Predsednik republike Južni Vietnam Van Thieu je dejal nekemu azijskemu diplomatu 31. oktobra v zvezi z ustavitvijo napadov na Severni Vietnam: Z nami delajo to, kar so storili pred 20 leti s Kino!

Tedaj so ZDA pritiskale na Čangkajška, naj se sporazume z Maom in sestavi z njim skupno vlado. Sporazum je bil kratkotrajen, vse posredovanje gen. G. Marshalla je bilo zastoj, končno je prevladal Mao in Kitajska je postala rdeča ljudska republika.

Krave preživljajo
CHICAGO, Ill. — Krave mlekarice dajejo eno četrtino vsega živeža, ki ga porabimo ljudje v ZDA.

Saigonska vlada in pariški pregovori za premirje v Vietnamu

Vprašanje pa je, kako dolgo bo tako stanje trajalo. Amerikanci želijo, da bi bilo čim krajše, Hanoi pa želi ravno nasprotno. Čim dalj ne bo saigonske delegacije v Parizu, tem lažje bo rovariti rdeči propagandi proti njej, češ, komunisti so za mir, protikomunisti pa ne.

Kako dolgo se bo saigonska vlada kujala? V Washingtonu mislijo, da morda le nekaj tednov, potem bodo pa saigonski delegatje v Parizu. Upajo, da bo saigonska vlada hitro spoznala, koliko ima škode, ker jo ni v Parizu.

To je res, toda medalja ima tudi drugo stran: gre za obstoj sedanjega saigonskega režima, ki se ni nikoli mogel opirati na zaupanje vse dežele. To se je kot nalašč pokazalo prav na dan Johnsonove izjave o koncu bombardiranja. Ravno takrat, ko je predsednik Van Thieu grmel v saigonskem parlamentu, da njegov režim ne more sprejeti ameriških pogojev in ko je vlada s parlamentom šla celo demonstrirati na ulico, je bila

Republikanski predsedniški kandidat Richard M. Nixon je v splošnih volitvah za okoli 400,000 glasov pred demokratom H. H. Humphreyjem, ko je prešteti 85% glasov. Nixon je do- slej zmagal v 27 državah s 195 volivnimi možmi, Humphrey v 13 državah s 166 volivnimi možmi. Wallace v 5 državah s 45 volivnimi možmi. — Demokrati so obdržali večino v Kongresu v obeh zbornicah.

CLEVELAND, O. — Ob sedmih zjutraj, ko je bilo prešteti 88% vseh oddanih glasov pri včerajšnjih volitvah, je imel republikanski kandidat R. M. Nixon 27,831,000 glasov, demokrat H. H. Humphrey 27,509,000, neodvisni kandidat G. C. Wallace pa 8,771,000. Nixon in Humphrey sta dobila okoli 43% glasov vsak, Wallace pa 14%. Doslej je Nixon zmagal v 27 državah in dobil skupno 195 volivnih mož, Humphrey je zmagal v 13 državah in ima 166 volivnih mož, Wallace pa je zmagal v 5 državah na jugu in dobil skupno 45 volivnih mož. Nixon še vedno upa, da bo dobil potrebno večino volivnih mož — 270. Trenutno vodi v Kaliforniji, Ohiju, v Illinoisu in v Aljaski. Če v vseh teh zmagah, bo imel dovolj volivnih mož, če v katerih od velikih treh izgubi, mu bo nekaj glasov manjkalo. V tem slučaju bo nemara odločitev res pri Wallaceu, čeprav je Nixon v preteklih tednih ponovno izjavil, da ne bo sklepal z neodvisnim kandidatom nobenega dogovora.

stavniskem domu in v senatu. Če torej zmaga Nixon, bo moral delati s Kongresom, v katerem bodo imeli demokrati večino. Republikanci so okrepili za nekaj glasov svoje sile v obeh zbornicah, toda za sorazmerno manj, kot so pričakovali.

Richard M. Nixon

Demokratska stran še ni vrgla puške v koruzo, tudi ona še vedno računa z možnostjo, da bo njen kandidat prihodnji predsednik ZDA. Trenutno vodi Humphrey v dveh od 6 neodločenih držav, v Teksasu in v Missouriju, Nixon v 4. Kaliforniji, Ohiju, Illinoisu in Aljaski. Prednost v omenjenih državah je tako majhna, da kljub temu, da je velika večina glasov že prešeta, ni mogoče jasno predvideti, kdo bo zmagovalac.

Položaj v Kongresu je precej jasnejši, demokrati so ohranili večino v obeh zbornicah, v pred-

stavniškem domu in v senatu. Če torej zmaga Nixon, bo moral delati s Kongresom, v katerem bodo imeli demokrati večino. Republikanci so okrepili za nekaj glasov svoje sile v obeh zbornicah, toda za sorazmerno manj, kot so pričakovali.

Kong. C. Vanik zmagal nad kong. F. Bolton

V Ohiju je po vsem sodeč zmagal v boju za zvezni senat kot naslednik F. J. Lauscheta republikanec Saxbe, kot so napovedovali. V kongresnih volivnih okrajih na področju Cuyahoga okraja je demokrat kong. C. Vanik zmagal s precejšnjo večino v 22. volivnem okraju, ki ga je dolga leta zastopala na Kapitolu kong. F. Bolton, v 20. demokrat M. A. Feighan, v 21. demokrat L. Stokes in v 23. republikanec W. Minshall. Ohio bo imel v bodoče v Kongresu enega demokrata več.

V državni senat Ohia so na področju Cuyahoga okraja zmagali v 22. okrožju demokrat Calabrese, v 24. demokrat Mottl, v 26. pa ob tej uri vodi republikanec W. Taft, ki mu je pa demokrat Fuerst blizu za petami. V senatu so republikanci ohranili večino. V državni poslanski zbornici so dobili pri včerajšnjih volitvah, v kolikor je mogoče trenutno soditi, demokrati. V 53. volivnem okrožju, ki ima močno slovensko manjšino, je zmagal dosedanj poslanec, republikanec G. Voinovich nad demokratom Haroldom J. Lauschetom.

Od državnih predlogov je prvi, o izdaji bonдов dobil večino, drugi, o pooblastilu državne zakonodaje zmanjšati davčni odstotek na domove, pa je propadel.

Od okrajnih predlogov v di-

Iz Clevelanda in okolice

Iz bolnice — Mrs. Frances Zuzek, 531 N. State St., Painesville, O., je po sedmih tednih zapustila Lutheran bolnišnico v Clevelandu, kjer je srečno prestala hudo operacijo, in se sedaj zdravi v Homestead Nursing Home v Painesvillu. Obiski so dovoljeni. Vsem prijateljem se zahvaljuje za obiske v bolnišnici, za pozdrave in darila. Zelimo ji skorajšnjega polnega okrevanja!

Nov odbor — Na svojem letnem obnem zboru je Slovenska pristava izvolila za prihodnjo poslovno Jodo sledeči odbor: predsed. Milan Dolinar, podpredsed. dr. Mate Resman, taj. Milko Pust, jlag. Berta Lobe, odborniki: Urankar Frank, Kastigar Frank, Novak Matt, Kuhar Elmer, Skubic Janez, Breznikar Feliks, Petelin Lojze, Lovšin Frank, Kozjek Andrej, Mohar Lojze.

Moskva hvali konec napadov

MOSKVA, ZSSR. — Vladno glasilo Izvestia je končno v ponedeljek le zavzelo lastno stališče do ustavitve ameriških napadov na Severni Vietnam, ko je zapisalo, da je Amerika s tem "končno pokazala smisel za politično stvarnost".

Saigonsko zavračanje udeležbe pri pogajanjih v Parizu označuje list za posledico "nesporazumov med imperialističnimi silami".

Angleži obsodili dva vohuna za Sovjetijo

LONDON, Vel. Brit. — Na 21 let zapora je bil obsojen zaradi vohunjenja v korist Sovjetske zveze 36 let stari radio operator britanskih letalskih sil D. R. Britten. Priznal je, da je zadnjih 6 let posredoval ZSSR važne, tajne podatke. Istočasno je bil obsojen pripadnik vojne mornarice 29 let stari Douglas Cloude zaradi vohunjenja za korist ZSSR na pet let.

predlog za davčno naklado za metropolitano park, od mestnih pa predlog za izdajo bonдов za očiščenje vode in zraka ter predlogi za šole.

V vse okrajne urade so volivci vrnili demokrate. Trenutno še ni odločena usoda šerifa. Republikanec Kreiger je sedanjemu šerifu McGettricku tik za petami. Na okrajno sodišče so bili izvoljeni med drugimi G. Celebrezze, Blanche Krupanski, Sawicki in G. W. White, naš rojak F. Opaskar pa žal ni uspel.

Včerajšnje volitve so bile ene najbolj trdih v tem stoletju, v kolikor zadeva predsedniške kandidate. Prvotno tako jasno napovedovana zmaga republikanec R. M. Nixona se je brez dvoma končala s porazom, v kolikor zadeva večino oddanih glasov. Nixon je dobil nekako 43% vseh oddanih glasov, komaj nekaj sto tisoč več kot Humphrey, ostalih 14% pa je dobil neodvisni Wallace.

NIXON DOBIL V OHIU IN KALIFORNIJI

Malo pred osmo so priznali Nixonu zmago v Ohiju in v Kaliforniji, s čimer je število njegovih volivnih mož naraslo na 261. Manjka mu jih torej le še 9, ki jih lahko dobi v Illinoisu, kjer trenutno vodi s 47% proti 45%

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0627 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Kanado in deželo izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

No. 215 Weds., Nov. 6, 1968

Po volivni kampanji

Letošnja volivna kampanja je bila v nekaterih pogledih res svojevrstna. Morda je njena najznačilnejša poteza v tem, da je bila veliko bolj napeta in privlačna v začetku kot proti koncu.

Že kmalu po novem letu je naša politika govorila le o tem, kdo bo kandidiral. Pri tem je bilo število kandidatov izredno majhno. Na demokratski stranki je bil vpliv predsednika Johnsona tako velik, da ni nihče pričakoval, da bo kdo hotel tekmovali z njim. Na republikanski strani sta se pojavili znani imeni znanih kandidatov Nixona in Rockefellerja. Ta trojka in njeni nameni so bili predmet neštetihi ugibanj, dokler se ni pojavil na političnem odru senator McCarthy kot tekmelec proti Johnsonu.

V začetku niso politični opazovalci vzeli vsega skupaj za kaj resnega. Mislili so, da kandidira McCarthy kot discipliniran demokrat le zato, da vnese nekaj življenja v drugače precej zaspano demokratsko strankarsko politiko. Morda je bil res sestavljen tak načrt, toda podprl ga je McCarthy — vede ali nevede, hote ali nehote — s svojo akcijo za takojšen konec vojskovanja v Vietnamu. Ta njegov korak je vžgal zanimanje po vsej deželi. Okoli McCarthyja se je hitro nabralo vse polno drugače le malo navdušenih demokratov, precej nevtralnih golobov, posebno pa mladina. McCarthy je postal preko noči barometer za našo politiko. Ta barometer je prvi znal pravilno brati Johnson. Koncem marca je ustavil bombardiranje Severnega Vietnama nad 20. paralelo, obenem pa se odpovedal kandidaturi. Precejšnjo vlogo je pri Johnsonovem koraku igrala tudi politika pokojnega senatorja Roberta F. Kennedyja, ki je nekaj časa "bil in ni bil" kandidat.

Johnsonov korak je preko noči spremenil političen položaj. Vsi so hitro začeli gledati v volivni kampanji le dvoboj med Nixonom in Kennedyjem. Rockefeller in McCarthy sicer nista izginila iz politike, toda njun pomen je usihal. Potem je prišlo do atentata na Roberta F. Kennedyja — tudi nekaj nepričakovane — kar je zopet prekrucnilo ravnesje sil. Po krajšem oklevanju je postal Humphrey glavni kandidat med demokrati, McCarthyja je pa politika porinila na drugo mesto. Med republikanci je zopet Rockefeller po svoje omahoval in zavolil svojo kandidaturu. Tako smo končno prišli do pravih vodilnih kandidatov na konvencijah: Nixona na republikanski strani, Humphreyja na demokratski. Pri tem je imel več sreče Nixon, dočim je Humphreyju potek demokratske konvencije le škodoval.

Tako hudi politični potresi in preobrati med aprilom in avgustom so seveda utrudili našo politično javnost. Kakor hitro je vedela, kdo bo dejansko nastopil v novembru kot kandidat, je začelo njeno zanimanje za kampanjo hitro pometati. Do živahnosti ji niso mogli pomagati ne radio ne časopisje ne televizija. Na drugi strani je tudi tehnika propagande ostala nespremenjena, le televizija se je tehnično nekoliko spopolnila. Volivci so torej imeli pred seboj volivne programe, ki so jim v bistvu v spominu še od prejšnjih volivnih let, videli so na televiziji isti hopsasa kot prejšnja leta, imeli so pred seboj zmeraj bolj izmučene obraze glavnih kandidatov, poslušali so teden za tednom iste izmikajoče izjave, ki so hotele zadovoljiti vse in niso zadovoljile nikogar. Skratka, vsa kampanja je postala zmeraj bolj dolgočasna vsakdanjost.

Ne smemo za tako stanje kriviti glavnih kandidatov. Ti so se res trudili, kar se je le dalo, toda propaganda je stavila nanje prevelike zahteve.

Amerika ima okoli 115 milijonov volivnih upravičencev, med njimi pa komaj 70 milijonov volivcev, ki se resno zanimajo za politiko. Vse drugo se vtakne v politiko le iz radovednosti ali pa takrat, kadar čaka na senzacije ali pa na škandale. Zato nima jasne slike o ciljih te ali one politične smeri, še manj pa ve, kakšne kandidate ima pred seboj, ali sposobne ali nesposobne, ali samostojne ali odvisne od vplivov zunaj politike, ali idealiste ali navadne politične špekulante. Zato voli velikokrat le po vtisih, nasvetih od prijateljske strani, od svoje okolice itd. Po čem naj tak volivec sodi o kandidatih, ako ne bo slučajnih zunanjskih? To kandidatje dobro vedo in se na tako stanje morajo ozirati, velikokrat tudi proti svoji volji.

Vse to se ponavlja vsako četrto leto. Tako dobimo vsako četrto leto le nekaj novih obrazov na političnem odru, zato pa nobenih idej, ki bi vzburmile vso deželo. Tako je bilo tudi letos. Največ je bilo debat o vojni v Vietnamu. Vsi hočejo mir, nihče pa ne misli, da v prihodnjem miru ne bomo brez vojnih nevarnosti. Ali nam ne utegnejo postati zopet usodne, ako se že sedaj politično ne pripravimo na obrambo miru. Pa na to nihče ne misli, razen morda nekaterih diplomatov in redkih politikov. Če bi na to mislili, bi

bili svoj čas postavili vprašanje zmogljivosti naše narodne obrambe na prvo mesto in šele potem vietnamsko vojno. Vietnamska vojna je prišla in bo prešla, vprašanje zmogljivosti narodne obrambe bo pa zmeraj na dnevnem redu, naj bo vojna ali mir. Nam vse to ne pride na misel, vojna industrija pa dela račune v breme naše zanikrnosti in nevednosti.

Tako vprašanja o narodni obrambi in z njim zvezane vprašanja o naših narodnih interesih ni nihče načel, dežela je pa zgubila priliko, da vidi, kako se v našem javnem mnenju krešejo misli ravno na tem področju, ki je od njega odvisno naše življenje.

Ker je bila volivna kampanja taka, kot bi ne smela biti, nam ni žal, da je za nami. Morda bo čez 4 leta kaj boljše. Vsaj upajmo, da bo!

I. A.

BESEDA IZ NARODA

Izjava Narodnega odbora za Slovenijo

ob 50-letnici narodnega osvobođenja na narodni praznik in dan slovenske zastave — 29. oktobra 1968.

Na letošnji praznik osvoboditve in narodne zastave, 29. oktobra 1968, slavimo 50-letnico dejanj in dogodkov, ki so slovenski narod osvobodili narodnostno tuje in sovražne nemške avstrijske oblasti in nas srečno pripeljali v Narodno Državo Slovenec, Hrvatov in Srbov, preko katere smo vstopili v Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je kasneje kot skupna država večine južnih Slovanov dobila ime Jugoslavija.

Slavimo 50-letnico, odkar so naši predniki iz slovenskih kosov avstro-ogrskih kronovin ustvarili Zedinjeno Slovenijo, ki je od leta politične pomladi narodov 1848 bila ideal, program in cilj slovenskih narodno-političnih naporov. Dotlej smo namreč bili razsekani in razdeljeni po petih avstrijskih kronovinah in Ogrski tako, da smo razen na Kranjskem bili dodeljeni večini drugih narodnosti, ki so po političnih namenih avstro-ogrske cesarstva zatirale vsako možnost združitve ozemlja v skupno narodnostno upravno celoto, s tem onemogočale osamosvojitve slovenskega narodnega gospodarstva, ovirale narodno-kulturni razvoj in napredek ter zatirale v kalem vsak poskus slovenske narodno-politične osamosvojitve.

Zedinjena Slovenija je sicer takoj po rojstvu pretrpela usodno oklešenje na severnih in južno-zapadnih mejah slovenskega narodnostnega ozemlja, toda ostala je in preživela nasprotovanja in težave, tujo okupacijo in komunistično revolucijo. Iz ognjev narodno-političnih bojev je Zedinjena Slovenija izšla okrepljena, iz druge svetovne vojne razširjena, v vsem tem viharjem razvoju zmagovala.

Končnemu in čim popolnejšemu uresničenju idealov Zedinjene Slovenije gre ob njenem zlatem jubileju naša prva obljuba zvestobe in ljubezni; ostvariti demokratske, vsakega tujega vpliva svobodne slovenske države pa posvečamo naše moči in napore.

Osvobodjenje v letu 1918 je bilo sad modrega in srečnega narodno-političnega in državniškega dela. Gonilna sila tedanje politične podjetnosti Slovencev je bila silna, zahtevna zavednost, ki se je ob koncu prve svetovne vojne še posebno močno razplamtela v politično dozorele narodni, ki je prav ocenil nevarnosti in pot v rešitev. Svojo veliko oporo, svojo jasno in določno smer ter osvojevalno prodornost pa je narodna politika na usodnem razpotju dobila v trdnem zaupanju v rešilno moč vzajemnosti južno-slovenskih narodov. Na krilih goreče narodne zavesti in tega zaupanja je nastala Zedinjena Slovenija in tekem 50 let Republika Slovenija.

Silnice, ki določajo bistvene osnovne okolnosti usode našega naroda, se odtekle niso premaknile, ne bistveno spremenile. Slej-koprej, v cellem vzponu novega veka stremimo Slovenci po zedinjenju vsega narodnostnega ozemlja v naši lastni narodni državi. Kakor je v letu 1918 in poprej ideja jugoslovanske vzajemnosti vsebovala in nosila daleč najboljše dosegljivo rešitev slovenskega državnega vprašanja, tako in nič manj sedanje razmere kažejo, da je vzajemnost teh narodov edino njih jamstvo za nedotakljivost narodnega ozemlja ter za doseg in ohranitev državne suverenosti.

Povojno stanje v Jugoslaviji pa očituje, da v sistemu diktature ene same stranke ni rešitve enakopravnosti narodov in ne zadovoljive rešitve skupnosti. Pod bolečino pritiska totalitarne diktature na zasebno in družbeno življenje so se po vojni spet razplamteli narodnostni spori in so nastala razpoloženja proti vsaki skupnosti, kljub vsem besedam in zunanjostim, ki naj izražajo enakopravnost v ustavi in zakonodaji. Neuspešni poskusi komunističnega režima, da razčisti odnose po načelu enakopravnosti, ponovno dokazujejo, da diktatura ni zmožna rešiti tega osnovnega vprašanja. Predpogoj uspešne rešitve je politična svoboda. Združene demokratske moči vseh južnoslovenskih narodov pa vse jasneje nastopa kot nujna potreba in najvažnejše sredstvo za doseg političnega osvoboditve in za prehod v demokratični red. V Sloveniji, tej trdnjavi na narodnostni tromeji, je ideja vzajemnosti južno-slovenskih narodov slejkoprej svetilnik in kašipot v delu za ohranitev in izpolnitev narodne svobode.

Osvobodjenje je pred 50 leti stopilo v naš razvoj kot srečen uspeh naporov vsega naroda v obrambi in odporu proti tuji vladavini. Praznujemo torej zlati jubilej zmage ljudske volje, demokracije nad absolutizmom protiljudske oblasti. Dejstvo, da to 50-letnico praznujemo skoraj samo le Slovenci v izseljenstvu, samo politični emigranti, najmočnejše kaže, da je domovina v novem političnem nasilju.

Povojna doba življenja narodov v južnozgodnji Evropi je zgodovinski dokaz, da srečnega življenja pod diktaturo ene stranke ne more biti. Bistven element srečnega razvoja družbe je svoboda. Bistven element srečnega razvoja države je svobodno delovanje državljanov. Tej svobodi se ob jubileju posvečamo.

Vzpostaviti vseh in popolnih demokratičnih svoboščin veljajo na prvem mestu in pred vsem prizadevanja in naporu svobodnih sinov in hčera slovenskega naroda. Smatramo, da je prizadevanje za vzpostavitev demokratičnih svoboščin, uvedba politične svobode v državne, samoupravne, vse javne, vse družbene ustanove v matični domovini poleg podpiranja naših narodnih manjšin v tujih državah, edina narodno-politična naloga, pri kateri naj Slovenci v zdomstvu ljudstvu doma pomagamo z vsemi močmi.

Občudujemo vztrajnost in spretnost, požrtvovalnost in odločnost svobodoljubnih ljudi v domovini, ki so zadnje dve desetletji v ognju narodnega mučeništva in v ubijajočih omejitvah izključne vladavine ene stranke vztrajno in spretno slabili in lomili verige tega novega suženjstva ter uspešno prebijali vsaj nekaterim žarkom svobode možnosti vplivanja na javno življenje v domovini. Občudujemo te napore, z vso ljubeznijo jih skušamo podpirati in težko čakamo jutro svobode, ko bo naša vloga politične emigracije končana in si bo svobodni narod sam urejal svoje državno življenje.

Ob zlatem jubileju naj povsod, ker Slovenci prebivamo, doni zahvalna pesem za vse znane in neznane napore in uspehe, ki so pripomogli k osvoboditvi pred 50 leti in molitev za vse znane in neznane žrtve narodnostne borbe.

Ob zlatem jubileju počastimo vse, posebej tudi tiste, ki so padli na barikadah za slovensko svobodo med dvema vojskama, med okupacijo, v civilni vojni in revoluciji ter končno v množičnih pokoljih in med nezasiženimi političnimi preganjanji, ki so jih zagrešili komunisti, da so na krvi in grobovih zgradili svoj režim in oblast.

Slavo in čast izkazujemo vsem žrtvam, ne le tistim, ki so nam blizu ali po krvi in rodbini ali po mišljenju in posebnem opredeljenju, ampak vsem, brez razlike vsem, ki so dali svoje moči in življenja iz idealnega prepričanja, da so opravljali svojo nalogo v vzvišenem poslanstvu narodnega osvoboditve. Naj bi bil zlati jubilej tudi dan narodne sprave, združitve in ponovne posvetitve idealom, ki so nam skupni, skupni vsem, vsaj vsem demokratičnim Slovincem doma in v zdomstvu.

Mi vsi, ki smo seme izkrvavelega naroda, mislimo le eno: Kako bi vse svoje moči zastavili za obnovo svobode v domovini, kako bi celemu slovenskemu narodu zgradili skupen dom v svobodni, demokratični Zedinjeni Sloveniji.

Pred praznikom osvoboditve in narodne zastave, ob 50-letnici dne 29. oktobra 1968.

NARODNI ODBOR
ZA SLOVENIJO

Dr. Miha Krek, predsednik

Dr. Ljubo Sirc in Miloš Stare, tajnika

Dr. Jože Basaj, inž. Ladislav Bevc, dr. Tine Debeljak, Marko Kranjc, dr. inž. Franjo Macjuš, dr. Ludovik Puš, Rudolf Smers, Feliks Urankar, Alojzij Zupan, odborniki.

"Svojeglavec" na odru
Slovenskega doma
na Holmes Ave.

CLEVELAND, O. — Dramatsko društvo LILJA priredi v nedeljo, 10. novembra, ob polstirih popoldne veseloigro "Svojeglavec".

Igra sama je že skoraj naš "stari znanec", vendar je v njej toliko lepih igralskih, pa tudi pevskih prizorov, da gotovo ne bo nikomur žal, če igra vidi še enkrat. Posebno v dneh, ko je igralska dejavnost med nami že precej redka in revna. Zato smo povabila LILJE res veseli, veseli zato, da imamo še skupino ljudi, ki najde čas in voljo ter daruje svoje talente slovenski skupnosti, ki upam — vsaj v večini — še vedno rada zaživi v igralci na odru in najde pri tem delček razvedrila za srce in dušo.

Slovenska beseda, kako bi nam morala biti draga in sveta, pa si nam največkrat le pastorka, nekaj, kar sicer imamo, pa nas prav malo boli, da si tako neobgledna in čedalje bolj izrinjena iz naših domov. Bodimo

Mnenja in vesti

iz Železnega okrožja

Piše Andrejček.

Duluth, Minn. — V soboto, 19. oktobra, dan po sv. Lukežu, sem "jadral" na busu proti Chisholmu in Keewatinu. Radovednost me je gnala tja gori, da bi videl, kako se kaj moja stara znanca sodraški Anton in pa Kožuharjeva Neža pripravljata za zimo, o kateri govorijo in napovedujejo vremenslovci, da bo letos dolga in ostra. Vse seveda tudi vremenslovci ne za verjeti, a nekaj pa. Navadno tako preročujejo, če ne bo lepo in suho, bo pa moko in pa blatno. In tako nekako je vedno. In če proti njim kaj pogodrnjaš, ti odgovore: saj smo ti to vse lepo razložili v svojih napovedih, kaj hočeš in iščeš še več. In z odgovori se moraš zadovoljiti, če hočeš ali pa nočeš.

Na busu sedeč in vozeč se sem čital dulutski list D.H., ki je na vsem našem okrožju priznan kot resen in pošten list. Politično ne vozi preveč ne v eno ne v drugo stran in skuša biti stvaren v političnih razlagah.

Že v svojem zadnjem dopisu sem omenjal razne sitnosti in težave, ki se pojavljajo po naši Ameriki v teh časih radi vsestranske nezadovoljnosti med našo ameriško mladino. Omenjal sem, kje tiči krivda za to. Znebiti se teh sitnosti ne bo lahko. To dokazuje tudi zanimiva objava v D.H. pod naslovom: "Tisoči opuščajajo šole radi rasnih nerod-

odkriti, kako malo nam je mar, če nam otroci odgovarjajo v jeziku nove domovine. Kje je potem še mesto zate, slovenska beseda? V časopisu ali knjigi, ki jo kupimo zato, da se znebimo vsiljivega prodajalca, potem pa jo mirno pustimo na polici za 'boljši' dni. Davek slovenstvu je s tem 'odrajan'.

Slovenska beseda na odru, ni to kot čisti napoj studenčnice ob veliki žeji slovenskega srca v tujini v življenju vlemesta. Zato globoko zajemimo iz tega vira in zaživimo z njo, ki je največja pesem zemlji in rodu, iz katerega izhaja, in Bogu, ki nam jo je dal v skrbno, nesebično varstvo in ljubezen.

M. J.

Društvo N.I.J. v župniji
Marije Vnebovzele

CLEVELAND, O. — Prihodnja nedelja, 10. novembra, bo zopet nedelja mož in fantov. Zberemo se v prostorih pod cerkvijo, kot običajno ob 7.45, da odidemo skupaj k sv. maši ob osmih. Po sv. maši bo pa v šolski dvorani zajtrk in kratek sešatek. Pridite k sv. maši ob osmih in na sešatek.

V nedeljo, 13. oktobra, je na sestanku DNJ govoril poslanec 53. okraja države Ohio hon. George Voinovich. V sliki in besedi nam je razložil, po kateri poti gre od koga predloženi nov zakonski predlog, da postane zakon. Zelo zanimivo in poučno predavanje.

V nedeljo, 28. oktobra, smo se farani lepo poslovili od našega kaplana in asistenta č. g. Rajka Hobarta. Farani so napolnili dvorano do zadnjega kotička in s tem dokazali, kako je bil med nami Father Hobart priljubljen. Poslovilni večer je vodil župnik č. g. Viktor Tomec, udeležila pa sta se tudi č. g. Jože Godina in pa č. g. pater dr. Pavel Krajnc. Father Hobart je dejal, da naj se držimo svoje fare, ki je kakor velika družina, v kateri pa drug drugega poznamo.

Zadnji teden v novembru, 29., 30. nov. in 1. dec. bodo slovenske tridnevne duhovne vaje za moške v Domu duhovnih vaj na Lake Shore Blvd. Priglasite se v župnišču! Tel.: 761-7740.

Zdravko Novak

nosti in drugih sitnosti, ki jih povzročajo uporni elementi".

In nato navaja: V Bostonu, v takozvanem "Roxbury Slum" delu mesta, mladi zamorci divjajo in razbijajo, ropajo in uničujejo in to sega že v privatne domove.

V Seattlu, Wash., omenja in navaja težave in sitnosti v takojšnji Washington Junior High School.

V New Yorku toži mestni župan J. V. Lindsay o težavah v šolah tamkaj, da je bilo nad deset dni odsotnih od pouka nad 1,100,000 učencev. Omenja, da črnici in Portorici ugovarjajo, da bi njihovo mladež poučevali beli učitelji.

Iste sitnosti se čujejo iz države New Jersey. V Pittsburghu, Pa., zahtevajo dijaki in učenci, da se spremeni učni red in sistem, kakor ga oni želijo.

O takih sitnostih se čuje več ali manj iz vseh držav. Javnost postaja zaskrbljena, kam bomo prišli z vsemi temi sitnostmi, če bomo z njimi tako vozili naprej. Oblasti se pa ne zganjejo, kakor bi se morale, da bi prišlo do pravih rešitev. Ali se bodo kdaj zganile?

Na to vprašanje nekateri odgovarjajo: Počakajte, ko bo mera polna sitnosti in težav in bodo te začele občutno grizti, se bodo že zganile. Morda. Ampak kakaj se ne bi preje, ko bi lahko z manjšimi žrtvami in težavami take probleme rešili? Ali bi ne bilo boljše, če bi se gazda v Beli hiši in z njim vred guvernerji držav in drugi, ki jim je čuvanje reda in vsega drugega zaupano, malo preje zganili, kakor pa šele, ko začno razmere preveč grizti? Čemu čakati, da jih na to opozarjajo in opominjajo preprosti Georgi in Patriki?

Vse to sem premišljeval na svoji poti.

— Gori v Keewatinu smo se dobro imeli. Malo hladno je že gori ponoči. Popoldnevi ob čistem vremenu so pa še prijazni. Življenje poteka tu gori malo drugače kakor po drugih, zlasti po velikih industrijskih krajih in mestih. Poleti ljudje najdejo zaposlitev tu in tam. Zlasti dobrih rokodelcev, kot tesarjev (carpenters), zidarjev in drugih takih rokodelcev še celo manjka. Pa tudi dandanes ima vsak avtomobil, dobi zaposlitev tudi v drugih krajih. Vozijo se v službe v Duluth, St. Paul in Minneapolis. Starejši so pa na pokopju, malo po svojih vrtovih kaj pridelajo in kar zadovoljivo izhajajo. Morda ne vsak, večina pa. Seveda, naraščajoča draginja pa davki, ti pa jahajo vse in jim delajo skrbi, kje se bodo našli "knofci", da se bo z njimi krilo in plačalo. Tako se vozi in živi po naši Minnesoti v teh jesenskih in zimskih mrzlih dnevih.

Vse čitatelje A.D. lepo pozdravlja

Andrejček

ČEMU SE SMEJE
DOMA

Kadar je preveč junakov, pričnemo dvomiti v njihovo junštvo.

Kdor dela, naj tudi odloča! Pogosto odločajo tisti, ki delajo — škodo.

Nekateri funkcionarji so se ločili od delavskega razreda. Mogoče zato, ker nič ne delajo.

Pri nas sta se družbena teorija in praksa tako močno razvili, da sta si v nasprotju...

S pendrekom se da veliko bolj učinkovito žugati kot s prstom.

PODPIRAJTE SLOVENSKE
TRGOVCE

Jerzy Żulawski:

NA SREBRNI OBLI

ROMAN

ZALOŽNIKOVA PRILOGA H KNJIGI "NA SREBRNI OBLI"

"Srebrna obla" je Luna, najbližja sosedja in zvesta spremljevalka Zemlje. Staro je človeško stremenje, spoznati nov svet in dognati možnosti in pogoje tamšnjega življenja. Odkar imamo astronomski daljnogled (Galilei leta 1610.), poznamo površinske tvorbe Lune, obliko, in višino njenih gorovij, bolje kot nekatere, še ne popolnoma raziskane, pokrajine Zemlje.

"Rokopis z Lune" je fantastična zgodba o preselitvi in življenju človeške družine na Luni. Da bodo čitateljem te knjige bolj jasne potopisne in življenjske novosti, navajamo nekaj osnovnih podatkov iz kozmografije (opisa svetovja) in selenografije (opisa Lune). (Selene je bila grška boginja Lune, sestra boga Sonca in boginja Zarje.)

Osrednje nebesno telo našega sončja je Sonce. Okoli Sonca tekajo planeti Merkur, Venera, Zemlja, Mars, Jupiter itd. Tiri planetov so različne elipse, ki jim v enem gorišču stoji Sonce.

CHICAGO, ILL.

BUSINESS OPPORTUNITY

HARDWARE STORE

SAUK VILLAGE

758-2645

(217)

REAL ESTATE FOR SALE

BEAUTIFUL CORRIDOR TYPE

37 Apt. & 5 store. Exc. cond. & loc. Fully rented. Exc. Inc. 6 1/2% Fin. avail. OWNER IN 3-3106.

(216)

MOUNT GREENWOOD — By Owner Clean 3 bdrm. ork. ranch. 2 car gar., bsmt. many extras. Upper 20's, PR 9-9049. Open Hse. Sun. 2-5 PM.

(215)

HICKORY HILLS — 12 Delux Apts. 1 & 2 bdrm. Soundproof, Firpl. Gas rad. ht. Stove, refrig. Air cond. Swm. pool. Crptd. halls. Parking off street. 598-0514 appt.

(217)

EDGEWATER — By owner 5900 No. — 1550 West 3 sty. yel. brk. 3-5 1/2's 1 1/2 ba. stove, ref. w/w cpt. ea. unit. Lg. brk. gar. Excel. inc. & transp. \$44,900. — 262-1941.

(216)

ANTIOCH — 28 acres, lg. 4 bdrm. hse. & Barn. Other bldg. 940 ft. front on Rt. 173, could be zoned-truck gardening or depot. \$71,000— by owner. For appt. Phone 356-2484.

(217)

MALE HELP

PRODUCTION FOREMEN PLANT SUPERINTENDENT GENERAL FOREMAN

TOP WAGES TO TOP EXPERIENCED MEN
WITH OPPORTUNITY FOR RAPID GROWTH POTENTIAL
EXCELLENT WORKING CONDITIONS
MANY COMPANY BENEFITS.

Apply, call or send inquiries and qualifications
in strict confidence to —

MR. RICHARD FOREMAN

STERLING DIVISION OF FEDERAL MOGUL CORP.

Box 363

Carmi, Illinois 62821

Phone — Area Code 618 382-4639

An Equal Opportunity Employer

(215)

Nekateri planeti imajo svoje stalne spremljevalce, imenovane sateliti (trabanti, lune), ki krožijo okoli planeta in ga spremljajo na njegovi poti okoli Sonca. Vsako teh nebenih teles se vrti okoli svoje osi. Planeti in njihovi sateliti so temna telesa, ki jih osvetljuje Sonce. Zemlja ima samo en satelit (eno samo luno), ki se imenuje Luna (ime rimske boginje).

Vrtalna os Zemlje se ujema s svetovno osjo. Nebesna krogla z zvezdami se navidezno vrti od zahoda proti zahodu, v resnici se pa vrti Zemlja okoli svoje osi od zahoda proti vzhodu.

Doba, v kateri se Zemlja z enkratnim obratom okoli svoje osi povrne v isto lego proti Soncu, je naš pravi sončni dan. Ker teka Zemlja okoli Sonca v zimski dobi nekoliko hitreje kot v poletni dobi, niso pravi sončni dnevi vsi enako dolgi. Pravi sončni čas kažejo samo sončne ure, naše navadne ure kažejo tako imenovani povprečni sončni ali meščanski čas. Meščanski dan delimo na 24 ur po 60 minut.

Doba, v kateri se Luna zopet vrača v isto lego proti Soncu, je naš sinodski mesec ali lunacija (od mlaja do mlaja) in traja približno naših 29 dni in 13 ur. Ta doba je za Lunjane (Selenite) njihov pravi sončni dan, to je Lunin dan, ki šteje okroglo naših 709 ur.

Luna teka okoli Zemlje v smeri od zahoda proti vzhodu. Prebivalci severne polobe Zemlje vidimo Luno vedno na našem južnem nebu in je na naši desni njena zapadna stran. Za obhod okoli Zemlje potrebuje Luna prav toliko časa kakor za enkratni obrat okoli svoje osi proti

Zemlji, in sicer približno naših 27 dni in 8 ur. Zato nam kaže Luna vedno isto polovico svoje površja, druga polovica nam je stalno prikrita. Lahko bi sklepali na verjetnost, da se prikrita polovica v topografskem pogledu razlikuje od vidne polovice.

Ravnina Zemljinega tira okoli Sonca se imenuje ekliptika; os Zemlje stoji na njej poševno pod kotom približno 66° 33' in imamo zato v naših krajih dolge zimske in kratke poletne noči. Lunin tir okoli Zemljeje elipsa, ki močno spreminja svojo ekscentričnost, da se razdalja Lune od Zemlje giblje med 407.000 in 356.000 km. Ravnina Luninega tira je proti ekliptiki naklonjena za dobrih 5°; vrtalna os Lune pa stoji skoraj pravokotno na ekliptiki in zato ni na Luni razlike v dolgosti dneva in noči.

V teku vsakega sinodskega meseca spremeni Luna proti Zemlji svoje lice popolnoma. Te spremembe imenujemo faze ali mene: mlaj, prvi krajec, polna luna ali ščip, zadnji krajec. Lunine faze nastanejo, ker razsvetljuje Sonce polovico Lune, k nam obrnjeno polovico pa vidimo lahko vso temno ali vso svetlo ali le njen k Soncu obrnjeni del osvetljen, kakršno lego pač ima Zemlja proti Soncu in Luni. Podobno bi tudi Zemlja kazala Lunjanom faze svojega lica; faze Lune in Zemlje so si vedno ravno nasprotni. Ob ravniku (ekvatorju) prebivajoči Lunjani imajo Zemljo v zenitu; Zemljin kolut pa ima skoraj štirikrat tolik premer kot Lunin kolut. Zemljani vidimo vedno isti del Luninega površja, Lunjanom pa odvijata Zemljin kolut neprestano enakomerno vso panoramo celega površja Zemlje.

Ravniški premer Zemlje je 12.757 km, premer Lune je 3480 km. Masa Lune je približno 81 krat manjša od zemeljske; privlačnost pa je toliko manjša, da bi telo, ki tehta na Zemlji 100 kg, tehtalo na Luni samo 16 kg.

Luna sploh ni obdana od ozračja ali pa je njeno ozračje silno redko in ne gostejše kot je dvatisočkrat razredčeni zrak

Zemljinega površja. Zato ni na Luni ne mraka ne zarje in ne nebesne modrine, nebo je črno podnevi in ponoči in Sonce ne more presijati svetlobe zvezd, razen v svoji najbližji okolici. Brž ko vziđe ali zatone Sonce, se neposredno zamenjata neprodinarna črna noč in žarko jasni sončni dan. Razlika med dnevno in nočno temperaturo je velikanska. Svetli dan traja okroglo 354 ur in 22 minut, t. j. približno naših 14 celih meščanskih dni. V tem času se ogreje Lunino površje tako močno, da znaša temperatura gotovo mnogo nad 100°C, ponoči pa se ohladi na prav toliko stopinj in še več pod ničlo. Dan s pripekajočimi sončnimi žarki in brez vetriča, ki bi omilil neznošno vročino, je Lunjanom njihovo poletje, neznošno mrzla noč je njihova zima; pomladi in jeseni nimajo.

Vse značilne tvorbe Luninega površja prikažemo z dvema slikama, ki sta napravljeni po Ritchejevi fotografiji z Yerkesove zvezdarne. Glede lege svetovnih smeri moramo upoštevati, da so fotografije Lune pogled skozi

astronomski daljnogled, ki daje slike narobe. Na zemljevidih imamo sever zgoraj, vzhod na desni. Če gledamo s prostim očesom na Luno (na južnem nebu), je sever tudi zgoraj, toda na desni je zahod. Na fotografiji je južna stran zgoraj in vzhodna stran je na desni.

Prva slika nam kaže Luno nekaj dni po ščipu (ob 18. dnevu lunacije). Temnosive pege, vidne že s prostim očesom, so prostrane planjave (nižine, doline), ki očitno ležijo nižje od svoje okolice. Ker so jih prvi selenotografi smatrali za morja, so jih ponoči pa se ohladi na prav toliko stopinj in še več pod ničlo. Dan s pripekajočimi sončnimi žarki in brez vetriča, ki bi omilil neznošno vročino, je Lunjanom njihovo poletje, neznošno mrzla noč je njihova zima; pomladi in jeseni nimajo.

Planjave so obdane od deloma zelo visokih gorovij, do 7500

metrov nad povprečnim nivojem. Nekaj teh gorovij spominja na slične tvorbe na Zemlji in imajo tudi imena po njih, kot n. pr. Apenini, Kavkaz, Alpe itd. Gorovja so posejana z večjimi in manjšimi obročastimi nasipi (okopi), ki spominjajo po obliki na ognjeniška žrela (kraterje). Nekateri učenjaki domnevajo v njih ugasle ognjenike. Imena imajo po selenografih in drugih učenjakih, kot n. pr. Cassini, Kopernik, Eratosten, Beer itd. Eno žrelo ima ime po slovenskem

matematiku Juriju Vegi. Nekatera žrela imajo premer do 250 km, druga zopet so veliko manjša in komaj 1 km široka. Zaradi tega pripisujejo nekateri učenjaki njihov postanek meteoritom, ki so padli na Luno in pridrli še gnetljivo Lunino skorjo. Od marsikaterega žrela se razteza naokoli svetlo žarkovje. Skozi gorovja in planjave se vlečejo po več sto kilometrov dolge razpoke.

(Dalje prihodnjič)

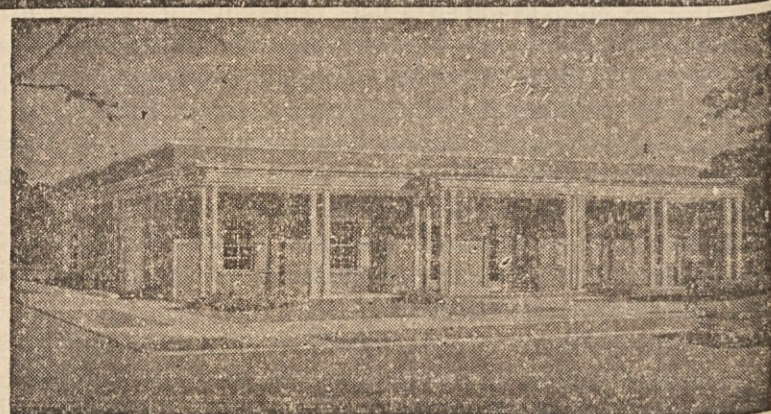
Oglašujte v naših malih oglasih

- **ČE PRODAJATE** ali kupujete rabljeno pohištvo,
- **ČE IŠČETE** ali oddajate stanovanje,
- **ČE POTREBUJETE** delovno moč,
- **ČE IŠČETE** zaposlitev,
- **ČE PRODAJATE** ali kupujete nepremičnine —

dajte mali oglas v

AMERIŠKO DOMOVINO!

Pokličite HE 1-0628.

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

17002 Lake Shore Blvd.

1053 East 62nd Street

KEnmore 1-6300

HEnderson 1-2088

Grdina trgovina s pohištvo — 15301 Waterloo Road

KEnmore 1-1235

GRDINA — Funeral Directors — Furniture Dealers

ČE SE SELITE

izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland, Ohio 44103

Moj stari naslov:

Moj novi naslov:

MOJE IME:

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO

Cleveland Trust
is looking for people
who have a tough time
saving money.

Če ste nedavno imeli nadležni občutek, da bi bili lahko prihranili več denarja, Vam svetujemo, da nas vprašate za avtomatično hranjenje. To je udoben, enostaven in najbolj zanesljiv način rednega hranjenja denarja.

Posluje pa takole:

1. Vi odločite, koliko bi radi vsaki mesec vložili na vaš hranilni konto.
2. Nato premislite, kateri dan v mesecu bi bil za Vas najprikladnejši za vlogo.

3. Povejte nam, kaj ste odločili. Mi bomo opravili vse ostalo. Na izbrani dan v mesecu bomo prenesli od Vas določeno vsoto od Vašega čekovnega računa na Vaš hranilni račun. Prav tako bomo avtomatično pripisali Vaše obresti.

Enostavno, kajne? Zato nas kmalu vprašajte za "Automatic Savings". Začeli boste hraniti denar vkljub sami sebi!

Cleveland Trust

ČAS TUDI ZA UMETNOST — Tom Van Sant, 37 let stari umetnik iz Los Angelesa, se je prostovoljno javil k maršom in šel z njimi v Vietnam. Na sliki ga vidimo, ko riše svoje tovariše v bližini enega izmed njihovih položajev v Vietnamu.